

РЕЦЕНЗИЯ

От: Проф. д-р Атанас Блажев Атанасов;
СА „Д. А. Ценов“ - Свищов;
Научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност в УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 147/26.01.2023 г. на Зам. ректора по НИДМС на УНСС, издадена на основание чл. 9 от ЗРАСРБ, чл. 30, ал. 3, чл. 31 от ППЗРАСРБ и чл. 100 от Правилника за учебната дейност на УНСС, Заповед № 1336/18.05.2022 г. на Ректора на УНСС, Решение на Катедрения съвет на катедра „Счетоводство и анализ“ (Протокол № 6/10.01.2023 г.) и Решение на Факултетния съвет на Финансово-счетоводен факултет (Протокол № ФС-06/23.01.2023 г.) при УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Галина Симеонова Василева*

Тема на дисертационния труд: *„Счетоводно-информационно осигуряване на държавния бюджет (теоретико-приложни аспекти)“*

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (Счетоводна отчетност във финансовия сектор)“ към катедра „Счетоводство и анализ“ при Финансово-счетоводен факултет на УНСС съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 555/16.03.2017 г. Обучението е осъществено в задочна форма през периода 2017-2021 г.

Съгласно Заповед № 270/08.02.2023 г. на Ректора на УНСС Галина Симеонова Василева е отчислена от докторантура с право на защита на дисертационен труд, считано от 15.02.2023 г. поради изпълнени дейности

от индивидуалния учебен план и положително решение на обучаващата катедра за готовността за защита на дисертацията пред научно жури.

Галина Симеонова Василева е родена през 1986 г. През 2000 г. придобива основно образование в XI-то ОУ „Елин Пелин” – гр. Перник. През 2005 г. придобива средно образование в ГПЧЕ „Симеон Радев” – гр. Перник. В периода 2005-2009 г. се обучава в Университет в Кьолн - Право (Rechtswissenschaft) и Икономика (Betriebswirtschaftslehre).

През 2012 г. придобива ОКС „бакалавър“ по счетоводство в УНСС – гр. София. През 2013 г. придобива ОКС „магистър“ в същия университет, специалност „Счетоводство и контрол“. През 2014 г. придобива ОКС „магистър“ в ЮЗУ „Неофит Рилски” –гр. Благоевград – специалност „Право” с придобита юридическа правоспособност и специалност „Международни отношения”.

В периода 2017-2021 г. е задочен докторант в УНСС – София, докторска програма “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (Счетоводна отчетност във финансовия сектор)“ към катедра “Счетоводство и анализ“ при Финансово-счетоводен факултет.

Галина Симеонова Василева има професионален опит в областта на счетоводството и анализа. В периода 2014-2015 г. е счетоводител в УМБАЛ „Софиямед“ ЕООД. В периода 2015-2016 г. е компютърен аналитик с немски и английски език в „Си 3 ай Европа“ ЕООД. През 2016 г. е счетоводител в „Биткойн солюшънс“ ЕООД. В периода 2016-2018 г. е компютърен аналитик с немски и английски език в „Адеко България“ ЕООД. От 2018 г. до момента е специалист контрол приходи с немски език в „Си 3 ай Европа“ ЕООД и „Ейч Ес Ел“ ООД.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Обект на изследване в представения дисертационен труд е бюджетният процес, нормативната база, принципите и функциите на държавния бюджет и тяхната връзка и обусловеност с методологията на отчитане на видовете бюджетни парични потоци и представянето им в обобщен отчет. Формулираният обект на изследване е базата за преминаване към конкретни проучвания и решения относно предмета на дисертационния труд.

Предмет на научното изследване е счетоводно-информационното осигуряване на държавния бюджет на Република България. В по-конкретен план – изследването на текущата и периодичната счетоводна информация за видовете бюджетни постъпления и плащания, на

изменението на паричните наличности – бюджетното салдо и финансирането на бюджетния дефицит с цел разработване на идеи и предложения за нейното усъвършенстване.

Основната теза на изследването е, че са необходими усъвършенствания в отчетно-информационното осигуряване на държавния бюджет.

Обемът на разработката е 184 стандартни страници и се състои от: заглавна страница; съдържание (2 стр.); увод (5 стр.); изложение (три глави), (168 стр.); заключение (4 стр.); списък с използваната литература (библиография) (вкл. 26 бр. учебна и научно-изследователска литература, 23 бр. нормативни документи и указания, 9 бр. интернет източници), (4 стр.).

В увода са открити значимостта и актуалността, целта, задачите, обекта и предмета на изследването. Формулирани са изследователската теза и работните хипотези. Посочени са методологията на изследването, неговото информационно осигуряване и съществуващите ограничения в хода на дейността.

В първа глава се очертава икономическата характеристика на държавния бюджет. В тази връзка е направен задълбочен анализ на особеностите в дейността на публичния сектор, същността на държавния бюджет, структурата и показателите на бюджетния процес, принципите и функциите на държавния бюджет и счетоводните аспекти на отчетно-информационното му осигуряване. Изследва се нормативната уредба и организацията на счетоводството в публичния сектор. Въз основа на направеното проучване се формулират обобщаващи изводи и резултати.

Във втора глава се изследват методологичните аспекти на отчетно-информационното осигуряване на показателите на държавния бюджет. Акцентира се върху методологията и възможностите за усъвършенстване при създаване на счетоводна информация за приходите и разходите на държавния бюджет, за бюджетните взаимоотношения, за вноските на Република България в бюджета на Европейския съюз, за резултата от касовото изпълнение на бюджета и финансиране на бюджетния дефицит. Анализират се подходи за съставяне и представяне на отчет за изпълнението на държавния бюджет. Оформят се обобщаващи изводи и резултати от изследването в тази част на разработката.

В трета глава се представя емпирично изследване на възможностите за усъвършенстване на отчетно-информационното осигуряване на държавния бюджет. В този контекст се характеризират анкетираните лица по структура и профил и се очертават емпиричните резултати от анкетното проучване. Следствие на това се формулират изводи и резултати от проведеното изследване.

В заключението се обобщават постигнатите резултати от изследователската работа като цяло. Отделно са систематизирани и основните приноси с научно-приложен характер.

В изложението са оформени 9 бр. таблици и 29 бр. фигури.

Към дисертационния труд са включени 5 бр. приложения.

Предложеният дисертационен труд се характеризира с ясно очертани обект, предмет, цел, задачи и със сполучливо формулирана, и аргументирана защитена изследователска теза. Това дава основание той да се определи не само като едно завършено актуално изследване, но и като съвременен и необходим опит да се отговори адекватно на настоящите теоретико-приложни потребности по отношение на счетоводно-информационното осигуряване на държавния бюджет в Република България.

В структурно, техническо и стилово отношение работата е на много добро ниво. Отделните части на дисертационния труд са логически обвързани и като цяло обемът му е оптимален. Това дава възможност да се обоснове (аргументира) и защити изследователската теза в теоретичен и практико-приложен аспект.

Съдържанието на разработката безспорно потвърждава, че дисертантът има висока степен на осведоменост по изследваната проблематика.

Литературните източници и действащите нормативни документи в хода на проучването са използвани добросъвестно. Този факт се потвърждава и от приложената към автореферата декларация на автора за оригиналност на разработката.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Целта на дисертацията е чрез интерпретиране на същността и особеностите на държавния бюджет да се очертаят неговите счетоводни аспекти и на тази база чрез методите на счетоводството да се представи модел за създаване на счетоводна информация за отделните показатели на държавния бюджет, заложен в Закона за държавния бюджет, като се направи анализ на съществуващите практики и се предложат адекватни проекции и решения за усъвършенстване на счетоводната методология; да се анализира практикуващият модел на отчет за изпълнението на държавния бюджет на Република България и да се предложат варианти за оптимизирането му.

За постигане на целта на дисертационния труд са поставени и изпълнени следните изследователски задачи:

- Характеризиран е държавният бюджет в контекста на особеностите в публичния сектор и на тази база са открити счетоводните му аспекти;

- Изследвана е нормативната регламентация на държавния бюджет, на счетоводството и организацията на публичния сектор с акцент върху характеристиката и структурата на счетоводно-информационното осигуряване на държавния бюджет.

- Представена е методологията за отчитане на показателите на държавния бюджет, регламентирани в Закона за публичните финанси и с определени планови стойностни величини в Закона за държавния бюджет в Република България. На база счетоводната логика се откриват специфики и несъвършенства и се предлагат възможности за оптимизиране на създаваната счетоводна информация;

- Характеризиран е отчетът за изпълнение на държавния бюджет в Република България от аспекта на националното счетоводно законодателство и от аспекта на Международните счетоводни стандарти за публичния сектор. На тази база е направен сравнителен анализ и се предлагат варианти за оптимизиране на отчетът за изпълнение на държавния бюджет на Република България.

- Проведено е анкетно проучване сред практикуващи специалисти в публичния сектор за апробиране на резултатите и изводите, изложени в дисертационния труд.

Методологията на изследването е коректно приложена, като се откриват проблеми и се предлагат начини за тяхното решаване, правят се съответни анализи, обобщения, изводи и препоръки. В изложението недвусмислено са очертани авторовите идеи и становища.

При реализиране на изследването обосновано се ползва адекватен научен инструментариум, както и сполучливо оформен илюстративен материал (таблици и фигури).

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В дисертационния труд се откриват следните *научни* и *научно-приложни* приноси:

- Следствие критичен анализ на приложимата нормативна база в счетоводството на публичния сектор се очертават съществени аспекти на отчетно-информационното осигуряване на държавния бюджет. Изследвани са обектите на счетоводно отчитане и са систематизирани плановите и отчетните показатели на държавния бюджет, като се обосновава необходимостта от усъвършенстване на създадената

счетоводна информация, в т.ч. Сметкоплана на бюджетните организации в България. Общотеоретичните характеристики на счетоводството се представят като база за организация и методология за създаване на счетоводна информация, необходима за определяне на показателите на държавния бюджет.

- Систематизирани и анализирани са подходите за съставяне на отчет за изпълнението на държавния бюджет, съгласно националното законодателство и Международните счетоводни стандарти за публичния сектор, като е направен сравнителен анализ. Въз основа на това се аргументира становището, че адаптирането на националния модел към този в международния стандарт може да допринесе за по-ясна разбираемост на информацията за изпълнението на държавния бюджет.

- Обосновано е важното значение на процеса за текущо проследяване на изпълнението на държавния бюджет и е предложен подход за създаване на текуща и периодична счетоводна информация за плановия и за фактическия размер на видовете бюджетни постъпления и плащания.

- С цел оптимизиране на отчетно-информационното осигуряване на приходите и разходите в държавния бюджет са формулирани, структурирани и аргументирани предложения за усъвършенстване на подходите за отчитане и представяне на авансовете и възстановените данъци, провизираните вземания, получените помощи и дарения, неданъчните приходи, емисията на държавни ценни книжа за финансиране на бюджетен дефицит, капиталовите разходи, разходите за държавен резерв и резерв за извънредни ситуации, за предоставени и получени безлихвени заеми, както и за осигурителните разходи.

- Проведено е мащабно за страната анкетно проучване по изследваната проблематика. Обобщени са резултатите от него, които доказват необходимостта от предложените авторови модели за усъвършенстване на отчетно-информационното осигуряване на държавния бюджет.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е представил 4 (четири) публикации по дисертационния труд – 3 (три) публикации в колективни монографии и 1 (един) самостоятелен доклад в научна конференция. При колективните монографии ясно е посочено авторското участие на докторанта. Публикациите са в реномирани научни издания, достатъчно известни, за да получат необходимата популярност сред академичната общност. Докладът е представен на съответния специализиран форум. Приложените

публикации отразяват резултатите, постигнати в изследванията и са по проблемите, свързани с дисертационния труд.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е в обем 39 стр. Той отразява обективно, ясно, точно и пълно съдържанието на дисертационния труд и представя вярно неговите положителни качества. Конфигурацията на изложението му съответства на логическата ос на изследването.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

По отношение на разработката могат да се посочат следните *бележки и препоръки*, които не омаловажават безспорно положителните ѝ качества:

- Независимо от изразения стремеж за аргументирано извеждане на авторовите становища, при някои от тях все още се чувства необходимост от по-задълбочена теоретична и практическа обосновка, с цел преодоляване на декларативния им характер;
- На отделни места в изложението се допуска превес на описателния над изследователския характер;
- Констатират се някои стилови неточности в основния текст на изложението.

По дисертационния труд бих отправил следния *въпрос*:

- Какви перспективи вижда докторантът по отношение практическата реализация на възможностите за оптимизиране на счетоводно-информационното осигуряване на държавния бюджет в Република България?

8. Заключение

В заключение може да се обобщи, че дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и релевантния Правилник на УНСС.

Дисертационният труд показва, че докторант *Галина Симеонова Василева* притежава задълбочени теоретични знания и професионални

умения по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“, като демонстрира способности и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Всичко това ми дава основание да изразя положителното си становище и да препоръчам на уважаемото научно жури да гласува **за придобиване** на образователната и научна степен “доктор” в професионално направление 3.8. „Икономика“, докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ от *Галина Симеонова Василева*.

16.02.2023 г. / гр. Свищов

Подпис:
(проф. д-р Атанас Атанасов)